

La Plaça i carrer de la Parròquia

El Bruc

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Bruc de la Parròquia
Emplaçament	Al sud del nucli, tocant a l'església parroquial
Alçada:	464

Coordenades:

Latitud:	41.57762
Longitud:	1.78402
UTM Est (X):	398631
UTM Nord (Y):	4603595

Classificació

Número de fitxa	08025 - 133
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XV-XX
Estat de conservació	Regular
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL (NNSS 25/03/1992; Pla Especial Montserrat 16/02/1988)
Número inventari	IPA núm. 4049
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament del Bruc. C/ Bruc del Mig, 55

Fitxes associades:

[Marge de pedra seca de can Camps](#)

[Pont del Torrent de l'Illa](#)

Descripció

El nucli antic del Bruc forma una estructura d'un sol carrer i una plaça. El seu origen està relacionat amb el camí o via pública d'origen medieval que comunicava Barcelona amb Montserrat. Des de Collbató, arribava al Bruc i baixava per la llera del torrent de l'Illa passava pel costat de l'església i seguia cap a La Guàrdia. Es un carrer estret fins al pas cobert sota de Can Domènec on s'eixampla formant La Plaça. Va ser empedrat als anys 60 i s'ha mantingut en bona part l'estructura volumètrica de les cases. El tram del carrer des de l'església fins La Plaça avui encara forma un conjunt de cases caracteritzat per tenir els portals amb arc de mig punt de maons i els brancals de pedra. A la Plaça destaquen les cases de Cal Camps, d'origen medieval i Cal Rafel reedificada al segle XIX. L'actual carrer, que des de La Plaça segueix cap el carrer del Bruc del mig, es va explicar entre el 1922 i el 1924 quan es va fer la construcció del Pont de la Parròquia. Fins aleshores, des de La Plaça només hi havia el carrer que segueix en direcció nord cap el següent tram del carrer de la Parròquia i a ponent un petit camí que conduïa a la font de la Mare de Déu.

Història

El nucli del carrer de la Parròquia des de l'església fins a La Plaça va ser el primer nucli medieval del Bruc. Es va formar a l'entorn de l'església romànica edificada al segle XI i comprenia el castell del Bruc, format a partir d'un desmembrament del castell de la Guàrdia de Montserrat, i diversos masos situats a l'entorn de l'actual Plaça. El terme del castell es corresponia amb el de la parròquia del Bruc, incloent-hi la sufragània de Vilaclara. El lloc del Brug es troba en la documentació a partir del 973, quan l'abat Cesari de Santa Cecília de Montserrat, i els seus monjos establiren a Comemir i la seva muller Especiosa un alou que havia donat el comte Sunyer al monestir, el qual es trobava situat en el castell de Bonifaci o de la Guàrdia, sobre del lloc anomenat Bruc (Brugo). L'existència del castell no es documenta fins a l'any 1221, quan Guillem II de Guàrdia donà al monestir de Santa Maria de Montserrat, el lloc de Vilaclara en alou franc que tenia al comtat de Barcelona, en el terme del castell del Bruc. El castell del Bruc va tenir com a senyors els vescomtes de Barcelona i després passà als Guàrdia. Guillem II de Guàrdia, l'any 1224, donà el castell i la vila del Bruc al monestir de Santa Maria de Montserrat. El domini del terme es completà amb la donació feta l'any 1249 per Berenguer de Guàrdia a Santa Maria de Montserrat del delme i altres drets que tenia en el terme del Bruc i de Vilaclara. L'any 1370, el rei Pere el Cerimoniós va vendre al prior Jaume del monestir de Santa Maria de Montserrat la parròquia del Bruc i el castell de la Guàrdia, els quals van estar-hi sota el seu domini fins a la desaparició de la senyoria jurisdiccional. Al segle XV es documenten en aquest nucli medieval els masos de Can Domènec, Can Riambau, Mas Cortal i Mas Castellar. A finals del segle XVIII i a començament del XIX, en terres dels masos Domènec i Riambau es va anar consolidant un nou raval del poble del Bruc. Des de l'església fins a Can Domènec es van construir habitatges modestos entremitgeres i des de Can Domènec fins a Cal Camps, es va anar configurant la Plaça amb les cases de Cal Miralda (avui Cal Rafel), Cal Mestre de la Plaça, Ca l'Arcs, Cal Joan Català i Cal Felions.

Bibliografia

BENET I CLARÀ, JUNYENT I MAYDEU, Francesc, Albert, MAZCUÑAN I BOIX, Alexandre, Sant Pau de la Guàrdia o Sant Pau Vell. Catalunya Romànica.El Penedès i l'Anoia. (1992).Volum XIX. Enciclopèdia Catalana. p. 381

Capbreu de Montserrat 1496. Veïns i masos de Collbató i el Bruc al segle XV (2006) Associació Cultural del Montserrat.

MUSET, Assumpta, (2009), Economia, societat i cultura al Bruc i al seu entorn al començament del segle XIX. Publicacions Abadia de Montserrat, p.25.

